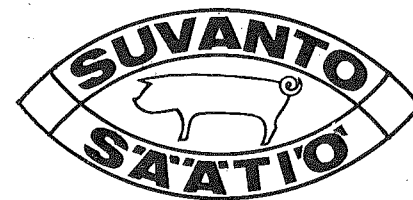

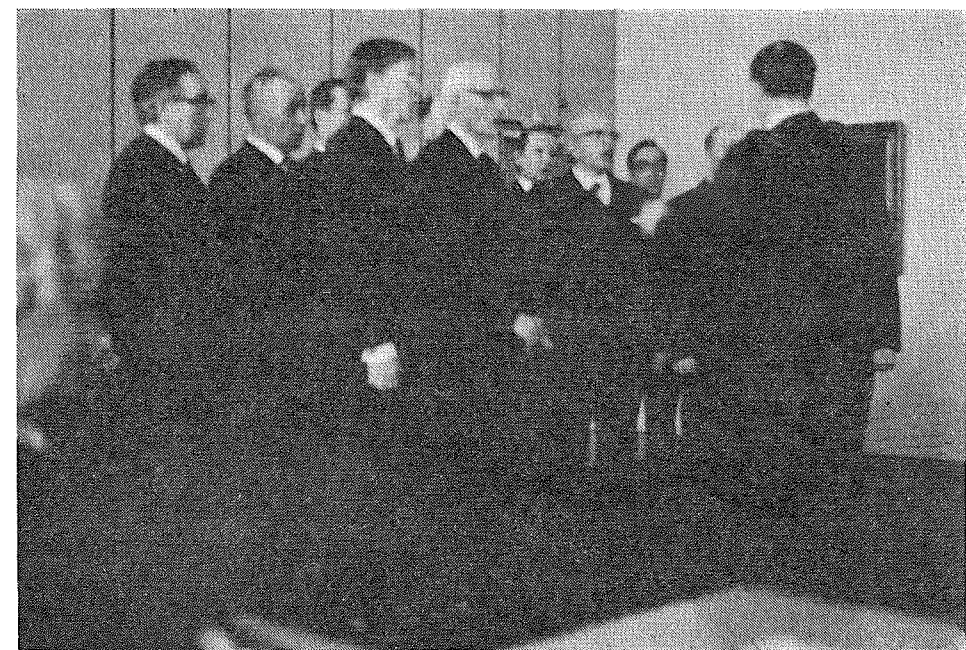
SUVANNON SEUTU

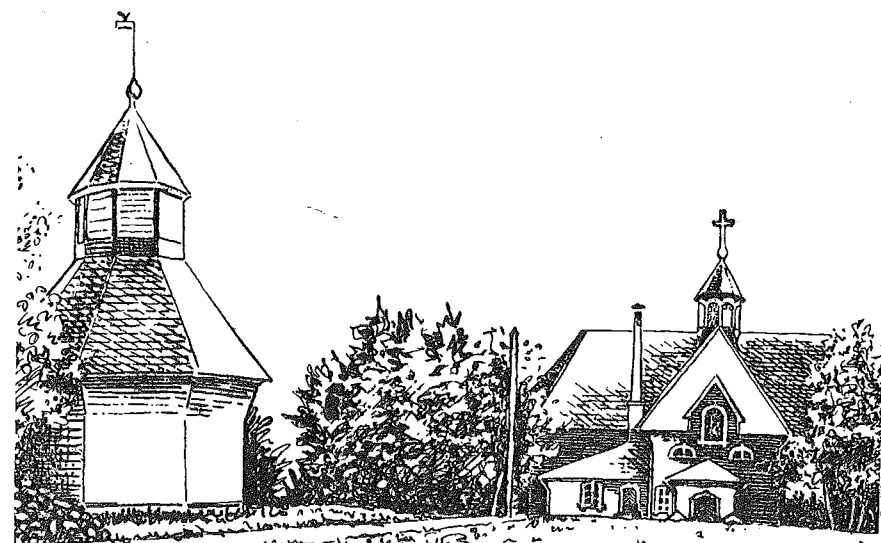
SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 4 1974
TOUKOKUU

Tampereen Sotainvalidien Veljeskuoro esiintyy Sakkolan invalidien tilaisuudessa

Tapulin varjossa

Hiljaisuuden mietteitä

Kun itse olimme nuoria, luonnollisesti olimme kosketuksissa kaiken ikäisten ihmisten kanssa. Itsellemme vanhuus tuntui niin kaukaiselta näöltä, ettemme edes ajatelleetkaan, että koskaan vanhoiksi tulisimme. Sitten lapsuudesta olemme varttuneet aikuisiksi, rohkein ottein olemme tarttuneet elämään ja elämän tehtäviimme kiinni, meillä on ollut voimaa ja innostusta ja menestymisemme täällä elämässä on ollut toisilla parempi, toisilla heikompi, lapsuutemme ja nuoruutemme muistoissa ovat yhä kauemmaksi ja kauemmaksi etääntyneet ja siten olemme tulleet ikäkauteen, jota sanotaan vanhuudeksi. Jokainen ymmärtää, mitä vanhuus on. Elämän iltapäiväksi sitä myös sanotaan, mailleen menevän elämän laskua, jota sitten seuraa yö ja lepo.

Tämä vanhuus, elämän ilta voi meille olla kaunis osa elämäämme. Toisenlainen se kyllä on kuin nuoruus ja miehuus, mutta omalla ta-

vallaan se voi olla onnellinen. Ulkonaiset olosuhteet eivät aina ole määräämässä, joskin ne myötä-tekijöinä ovat, eivät ne ainakaan ole ratkaisevasti, lopullisesti kaikki on vanhuksen itsensä, hänen elämäänsä suhtautumisensa, hänen oman mielenlaatunsa varassa. Nuoret ovat ulkonaisista olosuhteista enemmän riippuvaisia, kun taas vanhemmat ihmiset voivat ja osaavat ottaa vastoin käymiset paremmin, voivat paremmin säilyttää mielensä rauhan. Vanhuutemme on kyllä yhteydessä aikaisemman elämämme kanssa. "Mitä ihminen on kylvänyt, sitä hän myös saa niittää." Tämän elämän lain totuuden tulevat kaikki vanhuudet kokemaan. Jos me esimerkiksi olemme aikaisemmalla elämällemme jollain tavalla turmelleet terveytemme, joudumme aina vanhempana maksamaan kalliin hinnan. Mutta mitä on tullut tehdyksi, emme saa sitä tekemättömäksi. Kun näin sairaudet ja kaikenlaiset vaivat ja vaikeudet ovat

Muista Luojaasi nuoruudessasi.
Saarn. 12: 1

tulleet, silloin on opittava suhtautumaan näihin oikealla tavalla. Kirjoittaja milloinkaan unohda erään vaikeuksiin joutuneen ystävänsä elämän katsomusta, kun hän sanoi: "että vielä pahemminkin voisi hänellä olla". Kun näin opitaan suhtautumaan vaikeuksiin ja kärsimyksiin, silloin aina voidaan tuntea olemisen ja eläminen keveämmäksi. Sairaudet yleensä ovat vanhuuden vuosien suuri ongelma siitäkään huolimatta, että nykyajan paremmat olosuhteet ja lääkintähuollot niin paljon voivat heidän elämäänsä helpottaa. Todelakin kiitollisiksi ja onnellisiksi pitäisi niiden itsensä tuntea, jotka vielä vanhuuden päivinäankin saavat terveisin olla.

Puhutaan kunnialla vanhenemisesta ja sen yksi muoto on sitä, että otamme vanhuuden vuotemme vastaan luonnollisena tulemisena kiitollisina ja onnellisina, että olemme saaneet elää ja nähdä vielä nämä elämän iltavuodetkin. On unohdettava sellaiset menneet elä-

Sotainvalidien Veljesliiton Sakkolan alaosaston 30-vuotisjuhla Tampereella

Sotainvalidien Sakkolan alaosaston itsenäistymisestä tuli kulu-neeksi 30 vuotta 20. päivänä huhtikuuta 1974. Tämän johdosta sakkolalaiset sotainvalidit kokoontuivat kokoukseen ja yhteiseen juhlaan Suomalaisella Klubilla Tampereella.

Sakkolan—Pyhäjärven osasto perustettiin jo syksyllä 1942 Sakkolan Haitermaan kansakoululla jossa Aarne Naskalin johdolla pidettiin perustava kokous. Kun oli päästy toiminnan alkuun ja tykkien jylinän kuulussa pidettiin ensimmäiset kesäjuhlat Sakkolan Haparaisten nuorisoseuran talolla, katsottiin sakkolalaisten itsenäisen osasto välttämättömäksi. Seuraavana vuonna oli vielä yhteinen kesäjuhla Pyhäjärven puolella ja täällä oli juhlapuhuja Jalmari Pusa. Tähän juhlaan päättyi yhteisen osaston taival ja Sakkolan

osasto hyväksyttiin rekisteriin jotka paperit Martti Karonen hevoskyydissä kuljetti Rautalammille. Täällä osasto toimi vajaan vuoden jona aikana pidettiin ilmat.

Lähes kolme vuosikymmentä on osaston kotipaikkana ollut Tampereen Rusko. Täällä on vietetty hiljaista elämää. Ei se ole paljon maksanutkaan. Nyt hyväksytty 30-vuotinen toimintakertomus ja tilitase näytti kasvun merkkejä. Sillä v. 1947 oli tulot 12.326 mk ja menot 11.262 mk, joka säästö on nyt itsestään komistunut 53:25 mk.

Osastoa ei päätetty lopettaa. Tämän jälkeen kokoonnutaan joka vuosi yhteiseen tilaisuuteen. Näin osaston toiminta tavallaan jatkuu epävirallisesti, piirin jäseneksi ei ole mahdollisuutta, koska siitä tulisi "kaksinkertainen jäsen", koska kaikki osaston jäsenet toimi-

vat myös nykyisten kotikuntiansa osastoissa. Kokoon tumisvapaus on silti olemassa.

Osaston kokousta johti Martti Salmela, sihteerinä Martti Karonen. Osaston asiain hoitoon valittiin johtokunta johon kutsuttiin juhlatomikunnan esityksestä seuraavat henkilöt: Puheenjohtajana Kauko Virolainen Vesilahdelta, varapj. Lauri Lamppu Valkeakoskelta, sihteeriksi Martti Karonen Tampereelta, rahastonhoitajaksi Eemil Kekki Punkalaitumelta, jäseniksi Martti Salmela Ruovedeltä, Hannes Lemmetti Pirkkalasta, Aarne Naskali Lempäälästä ja Viljo Purontaa Vesilahdesta. Varajäseniksi Reino Volanen Tampereelta ja Eero Kurikka Huittisista.

Juhlatomikunnan puolesta kävivät Aarne Naskali, Martti Karonen ja Hannes Lemmetti laske-

män tapahtumat, jotka mieltämme jollain tavalla katkeroittivat. Hyvin yleisesti muistellemme sellaista vääryyttä, josta luulemme syyttömästi kärsineemme. Kärsityn vääryyden aiheuttamalta katkeruudelta voidaan katkaista kärki, kun nöyrinä tunnustamme ovat vikamme. Jos me itse tuntemme tarvitsevamme Jumalan armahtavuutta ja anteeksiantoa, on helpompaa antaa anteeksi. Ja ennenkuin omat rikkomuksemme saamme anteeksi, on meidän tähän mieleen kasvettava. Viisas kiinalainen Konfutse on sanonut: "Jos sinulle tehdään vääryyttä, ei sillä ole väliä, paitsi, jos edelleen sitä muistellemme."

Hyvin tärkeätä vanhenemisen tiellä on, että osattaisiin tuntea ja

löytää elämän pikkuihot ja kiittää niistä. Suuret ilot ovat harvinaisempia, pieniä iloja on moninaisia. On sanottu, että pienien ilojen arvossa pitäminen on elämän taidoista suurimpia.

Toiminnan mahdollisuuksia elämän illan kulkijalle aina löytyy monenlaisia kunkin yksilön omien harrastusten mukaisia ja mikäli fyysillinen liikkumakyky mahdollisuuksia antaa. Toimettomuudesta sanotaan, että sen päivät ovat tyhjät.

"Muista Luojaasi nuoruudessasi" oli muinaisen suuren viisaan kehoitus ihmiselle ja vastapainona tälle, jotka: "ennenkuin pahat päivät tulevat". Näillä varoitussanoilla hän tietenkin tarkoitti ilo-

tonta vanhuutta niille, jotka elämänsä aikana eivät ole eläneet Korkeimman yhteydessä Luojaansa kanssa. Raamatusta löydämme niin paljon suuria lupauksia jokaiselle, jotka Jumalan tuntemuksessa, uskossa ja pyhyudessa elävät ja toimivat. Meidän jokaisen tulisi ottaa sydämellemmme vakava profetan sana: "Valmistaudu kohtaamaan Jumalaasi." Eikö kaikki muu sen rinnalla ole pieniarvoista?

Raamatusta Saarn. 12: 1—7 on itämaalaisen ajatuskulun mukailtu kuvaus ihmisen vanhuudesta. Kuvaus on paljon kaihomielistä kauneutta, joka kaihomielisyys onkin yleisesti ominaista elämän illassa kulkijalle.

L. A.

massa seppeleen Messukylän sankarihaudalle. Sepeleen nauhoissa oli A. Aavan runoilemat sanat, jotka oli hakattu Sakkolan sankarihaudan kiveen:

**Täss' on meillä miehiämme
Unumassa urhojamme
Jotka antoivat elämän
Hengen urhot uhrasivat
Puolesta ihanan Suomen
Eestä kontujen kotoisten**

30-vuotisjuhla alkoi Tampereen sotainvalidien Veljeskuoron esittämällä Sotainvalidien marssilla. Kuoron johtajana dir.mus. Tauno Sola. Reino Volanen selosti Messukylän sankarihaudalla käyntiä. Jonka jälkeen kuoro lauloi: Oi kallis Suomenmaa ja Oi Suomi katso päiväs koittaa.

Kansanedustaja Eino Loikkanen juhlapuheessaan käsitteli asioita lapsuusmuistoistaan nykypäivän näkymiin. Hän toi Pirkka-Hämeen piirin terveiset.

Lapsuusmuistoistaan Koti-Karjalasta hän kertoi aina keväisin tulevan mieleen lapsuuden leikkikentät ja pientareet. Me olimme jokainen tuossa 20 vuoden kieppeissä silloin kun Karjalan kohtalon vuodet alkoivat. Tähän mennessä on tapahtunut paljon joka kattaa ihmisen elämästä parhaan osan. Me olemme ottaneet elämästä irti sen, mikä on ollut mahdollista.

Kansanedustajana hän kertoi eduskunnan sotainvalidikerholla

olevan jatkuvasti toimintaa. Eduskunnassa on 20 sotainvalidiedustajaa, jakeantuen kaikkiin puolueisiin. Puolueisiin katsomatta he lainsäädännöllisin toimenpitein auttavat invalidien asiaa.

Hän jatkoi: Niissä poliittisissa oloissa joissa nyt elämme, on tämän hetken mukanaan tuoma olo-tila luonut, mutta minä olen vakuuttunut, että meidän arvokasta työtämme vielä arvostetaan...

Meillä on tärkeä, että tämä Suomi-niminen isänmaa jatkaa elämäänsä ja meidän tulisi nähdä pitemmälle, tajuta eräitä tosiasioita ja taata isänmaalle vapaus ja itsenäisyyden oikeus.

Reino Volanen lausui antaumuksella Lauri Viidan runoja. Antti Koiranen soitti viululla kappaletta ja "toi akustiikan tullessaan". Hän esitti vanhan ajan Vinterskan eli Vinteliskan, "Oman hyvän emännän rimpan, heti häitteen jälkeen" (masurkka), Jääljärven sottiisin ja Konstan Vaiennut viulu päätti esityksen.

Tauko, jonka aikana Suvanto-säätiö tarjosi hyvän juhla-aterian. (Pullo-aineet eivät kuuluneet ateriaan, ne oli jokaisen itsensä kustannettava).

Tämän jälkeen veljeskuoro lau-

loi runsaasta ohjelmastaan kevätlauluja: Kevät sointuja, Lauantai-ilta, Norjalainen kansalaulu naiselle ja Laulu leivon soi. Antti Koiranen soitti Pitsikaaton polkan.

Suvanto-säätiön puolesta hallituksen pj. Yrjö Raaska kiitti Sakkolan osaston jäseniä runsaasta osanotosta nyt järjestettyyn tilaisuuteen. Hän kertoi tulevaisuusnäkymistä, että kun vähitellen opiskelija-avustukset vähentyvät säätiön pääpaino siirtyy juuri näitten tilaisuuksien järjestämiseen.

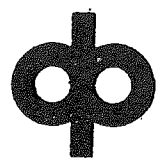
Tilaisuuden vanhin veteraani oli majuri evp. Toivo Viskari. Hän kertoi vapaussodan invalidien Karjalan alaosaston, heillä ovat osastot maakunnittain, määrätyn lopetettavaksi, mutta karjalaiset eivät tähän tyytyneet, vaan perustivat uuden yhdistyksen, joka myös rekisteröitiin ja kokoontuu edelleen kerran vuodessa. Majuri Viskari on haavoittunut vapaus- ja jatkosodassa.

Kun tämä Sakkolan sotainvalidien osasto jälleen ensi vuonna kutsutaan kokoon, toivomme jokaisen sakkolalaisen haavoittuneen myös saapuvan tilaisuuteen. (Kaikki haavoittuneet ovat osaston B-jäseneksi oikeutettuja).

NIEMELÄN VALOKOPIOLAITOS

HÄMEENLINNA — PUHELIN 24 522

MAASEUTUVÄKI

Lempäälän-Viialan Osuuspankki

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvittaessanne luottoa tarpeisiinne.

Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

Sakkolasta ja sakkolalaisista

— Kirjoittaisit kerran muistelmappalan Sakkolastakin meidän lehteemme, sanoi kerran Tyyne-Kerttu Virkki, joka päätoimittajan tehtävät jätettyään on keskittynyt hoitamaan kotiteollisuusliikettään ja järjestelemään sen aiheisia näyttelyjä täällä Helsingin Töölössä, jonne olemme asettuneet asumaan.

En osannut luvata, mutta kun Tyyne-Kerttu uudelleen muistutti asiasta aloin kokoilla muististani aineksia, mutta kovin vähän niitä Sakkolasta kertyi. Mutta sakkolalaisista sentään hieman enemmän, erikoisesti niistä, jotka toimivat sikäläisissä nuorisoseuroissa. Se taas johtuu tuon aikaisesta ammatistani. Sakkolassa niinkuin muissakin Karjalan pitäjissä jouduin liikkumaan Etelä-Karjalan Nuorisoseuran sihteerinä.

Ensimmäisen matkan Sakkolaan muistelen tehneeni v. 1922. Viipurista ensin junalla Antreaan ja sieltä Vuoksi-laivalla Kiviniemeen, joka ainakin noihin aikoihin oli paremminkin Sakkolan keskus kuin Kirkonkylä.

Vuoksi-laivalla tein monen monet seuraavatkin matkat mennessä tullen. Se oli mukava pieni laiva hytteineen ja salonkeineen. Paluumatkalla Antreaan "konsertoivat" etukannella kuulut Sakkolan porsaat laatikoissaan levittäen samalla ilmaan omaa aromiaan. Mutta se kuului asiaan. Vuoksen varren maisemat olivat leppoisan vehmaat, niitä tarkkaillen matka sujui nopeasti.

Jos matka Kiviniemestä jatkui, siinä voi kosken alla muuttaa vielä pienempään Suvanto-laivaan, joka korkeiden viljeltyjen palteiden välissä kynti rajan suuntaan.

Useimmin jäin kuitenkin Kiviniemeen ja majoituin Eevert Män-

nikön majataloon — parhaaseen mitä reisumies saattoi Karjalan mailta löytää. Talon poika, Toivo, oli parhaassa "nuorisoseuraiässä" ja ohjasi sieltä kylän somaan, joskin verraten pieneen nourisoseuratoloon joko juhlissa haastamaan tai nuoria kursseilla seuratyön eri muotoihin perehtymään. Kurssit, joilla muina kurssittajina olivat useimmiten lausuja Arvi Mansikka — myöhemmin Eino Hyryrynen ja näytelmäohjaaja Väinö Renvik, kestivät tavallisesti viikon. Niistä monista kiviniemäläisistä, joihin siellä kursseilla (ja juhlissa) tutustuin, muistan erikoisesti Helmi Uosukaisen, jota toiset leikillisesti sanoivat "patterinpäälliköksi", koska oli ilmalavontalottien "pää". Hänen kanssaan näet jouduimme työtovereina kohentamaan etelä-karjalaisen nuorisoseuratoinnin uudelleen jaloilleen sotien jälkeen. Hyvin muistan myös näytelmien kirjoittajan ja tanhumusiikkia viululla esittäneen Iivari Karpanmäen. He pitävät yhä seuransa toimintaa (monien muiden ohella) vireillä Viialan seudulla, jossa esimiehen tehtäviä hoitava Toivo Männikkö viljelee tilaansa. Kursseilla oli aina mukana myös Petäjärven nuorisoseuran esimies Viktor Ryyppö ja käyttiinhä sitä usein Petäjärven nourisoseurankin luona. Viktor Ryyppökin hoitelee edelleen seuransa asioita Tampereen puolella, muistaakseni Vesilahdella.

Monet kurssit järjestettiin myös Vilakkalassa. Siellä majailtiin seuran esimiehen Albin Viskarin kotona. Harvinaisen ystävällinen perhe, johon kuului myös kolme komeata tytärtä, joista kaksi taisi olla kaksosia, ainakin olivat niin samannäköisiä kuin kaksi marjaa.

Kirkonkylässä tuli käytyä vain

juhlissa. Siellä Tyyne-Kerttu Virkki on syntynyt, vaikka tutustuinkin häneen vasta Helsingissä. Hänen isänsä toimi siellä kauppiana, kuten vanhat sakkolalaiset muistavat. Kirkonkylän nuorisoseuran kantajoukkoon kuuluivat Jääskeläiset ja siitä suvusta on Aino Jääskeläinen (nyk. rva Pokkinen). Hän oli niihin aikoihin pikkutyttö, mutta sotien jälkeen hän serkkunsa maisteri Väinö Kaasalaisen kehoituksesta ilmestyi keskusseuran toimistoon. Oli avoinna nimittäin liikuntaohjaajan paikka. Aino oli juuri päässyt Suomen Nuorisopistosta ja aikoi yrittää tyttöjen liikuntaohjaajaksi. Hänestä tulikin pitkiksi ajoiksi Eteläkarjalaisen Nuorisoseurojen Liiton liikuntaohjaaja. Ja erinomainen tulikin. Se ihmeellinen kukoistus, johon etelä-karjalainen nuorisoseuratointi sotien jälkeen pääsi, on johdettu työtä unohtamatta, laskettava Helmi Uosukaisen ja Aino Jääskeläisen ansioksi. Tuntuu aivan todelliselta ihmeeltä millä voimalla he saivat satoihin tanhuujiin ja voimistelijoihin nousevat joukot liikkeelle ja harjoitetuksi, jotka sitten esityksillään hämmästyttivät suurten maakuntajuhlien yleisöä. Tietysti siinä olivat apuna tilapiäsohjaajat ja seurojen omat opastajat, mutta nämä kaksi Sakkolan tyttöä ne suurimman panoksen antoivat. Helmi on jo vetäytynyt vanhuuden lepoon, mutta Aino kiertää yhä satakuntalaisia tanhuryhmiä ohjaamassa. Jotta totuus ei unohtuisi mainittakoon, että heillä edellämainituissa työssä oli tukena ja apuna Räisälässä syntynyt miesten voimisteluohjaaja Veikko Tonteri. Hän ja Helmi Uosukainen herättivät myös opintokerhotoiminnan, joka sekin kehittyi sodan edelliselle tasolle. »

Haparaisten nuorisoseuraa ei sovi myöskään unohtaa. Seura nimittäin rakensi sotien jälkeen oman talonkin Lempäälän Kuljuun. Varsinkin sen tanhuryhmä saavutti monissa kilpailuissa palkintoja — kerran muistaakseni mestaruudenkin. Haparaisten uudessa nuorisoseuratalossa pidettiin sotien jälkeen ehkä useimmat keskusseuran kurssit.

Sakkolaan palatakseni on mainittava, että sinne ei enää sotien edellisenä aikana matkattu laivala, vaan Hiitolan kautta junalla, tai linja-autolla Valkjärvelle, josta myös pääsi junalla Viipuriin. Sitä, milloin Vuoksi-laiva lakkasi kulkemasta en muista.

Viimeisen kerran kävin Sakkolassa sotien välillä. Missä ja mitä varten, on pudonnut muistista. Silti reisulta muistan vain punaisen kirkon. Pyysin kuljettajaa pysäyttämään ja otin kirkosta valokuvan. Se on viimeinen muisto pitäjästä, jonka tyttöjen soreudesta kertoo sananparsi: Se raukka Rauvust naip kuka ei soa Sakkolast.

Terveisiä vain kaikille sakkolalaisille.

Paavo Montonen

Metsän kevät

Luona ikkunani
katson luontoa.
Metsä edessäni
huojuu tuulessa.

Iltaruskon kultaa
hongat punertaa.
Metsän sammalpintaa
kevät koskettaa.

Paljon kauneutta
luonto tarjoaa.
— Sieltä voimaa uutta
sielu ammentaa.

Elsa Tuokko

Keljan kujasilta

Palaan usein muistoissani Keljan maisemiin, jossa lapsuudessani vietin noin vuoden päivät. Tähän lyhyeen ajanjaksoon on tallentunut muistoja, jokapäiväisiä tapahtumia, joista nyt pyydän kertoa.

1920-luku oli juuri alkanut, käyty kansalaissota aivankuin tuntui vielä ilmassa. Samana talvisena kuukautena kun täytin 10 vuotta sain kokea myös isän poismenon. Olimme vähän ennen sotaa muuttaneet Röykkylästä Kivennavalle ja joutuneet siellä aivan kirjaimellisesti sodan jalkoihin. Se olisi luku sinänsä, mutta nythän piti puhua Keljasta.

Isämme lienee ollut hiukan rauhaton sielu ja kun kolmea eri tilaa oli kokeiltu asua Kivennavalla, ei kotiutuminen sinne vaan ottanut onnistuakseen. Mieli paloi aina Suvannon rannoille. Kuultiin sitten, että Keljassa olisi tila myytävänä. Paukun Jurkka, isän ystävä vakuutteli, että kyllä siellä näkää lähtee...

Muistan hyvin tuon päivän, kun

muuttokuormamme pahimman kevätrospuuton aikana vaivalloisen matkanteon jälkeen pysähtyi Keljassa maantien mutkakohtaan. Mutkasta lähti sivutie kolmen Kallosen veljeksien taloihin, toisella puolen tietä pellon takana siinteli järvi sinisenä ja siinä tienhaarassa kyyhötti mökki, koti. Mökki oli tosi vaatimaton, vain yksi pieni ikkuna, yksiruutuinen, katsoi maantielle. "Näyteikkuna" kuulin joskus sanottavan.

Oli jollaintavoin helppo päästä mukaan "kylän henkeen". Oltiin pitemmän aikaa kärsitty ikätoverien puutteesta, mutta nyt niitä tuntui olevan. Vaikka asuimme Keljassa vain noin vuoden, enkä jälkeenkäänpäin ollut milloinkaan tilaisuudessa enää käymään, on tästä ajasta jäänyt 10-vuotiaan mieleen melko selvä kuva.

Noista mainituista Kallosen taloista oli yhdessä meidän ikäisiä poikia, ainakin Salomonin ja Mattin muistan. Tien toisella puolella Loposen talossa oli myös poika, nuorin Eino samaa ikäluokkaa. Tien toisella puolen oli Koivumäen Santerin talo, jonka pihalla ihmettelimme aitan ovela olevia kirveenhamaran jälkiä. — Oli Aapeli kuulemma yrittänyt sisälle. Siinä vierellä oli myös Paukun Jurkan talo, jonka tuvassa vasta ihmettelemistä oli. Siellä seisoi täytetty karhu kahdella jalalla kaikessa komeudessaan. Paukulla oli myös kaksi poikaa ja pieni kasvattitytär jonka nimi oli Nalli. Tähän taloryhmään kuului vielä Aapro Paukun talo, jonka poika Tauno oli samaa ikäluokkaa ja yhdessä lähdimme koulutielle Haparaisiin "pikkulasten" kouluun. Kun sitten varsinainen kansakoulu alkoi oli jostain syystä päätetty, että minä jäin pois koulusta ja

Elsa Tuokko

Hiljainen kärsijä

Kärsimyksen kannel hiljaa helä. — Miksi Sinulle sen Luoja soi? Miks'et toisten lailla saanut elää? — Kohtaloasi et muuttaa voi.

Toiset eivät soittoaasi kuule. — Heille näytät kasvot iloiset. Kärsivän he sinun eivät luule. — Yksin soitat, yksin kuuntelet.

paimeneksi "Paukun Ievalle". Muistan homman hyvin vaivalloisena, kun lehmiä ei millään tahtonut saada pysymään poissa kauranärhteistä. Aina ne jonkin lyhteen ennätti kiskaista ja näitä "lajuja" me sitten peittelimme närhteen alle virkatoverin Paukun Armaksen kanssa. Mieleeni on jäänyt kuinka Armas kotimatalla pontevasti marssi lehmien perässä ja lauloi: "Punakaarti repinyt on kaakinpuun ja Suomi on vapaa, eikös juu".

Vilakkalaan päin mentäessä kohosi eteen Runtienmäk, joku tietävämpi sanoi sen olevan oikeastaan Kruununtienmäki. Oikealla puolella oli vielä Kuupon talo, jonka isännällä oli laaja kessumaa pihapiirissään. Vasemmalla mäen alla viimeisenä oli muistaakseni Meskasen talo, jossa oli "vain" tyttö. Tämän talon ympärillä leijaili aina omalaatuinen tuoksu siellä olevan "parkkalin" takia.

Siihen aikaan ei liikenne liioin rasittanut maantietä ja tie muodostui yleensä kokoontumis- ja ajanvietepaikaksi. Urheilukenttänäkin se toimi. Siinä pelattiin "lukkaria" ja "rilla", joka lienee ollut samaa kuin seitsemän veljeksien pelaama "kurra". "Rillan" heittäjäksi kelpuutettiin aina joku rotevampi poika. Hyvä oli jos paikalla oli Kallosen Salomon, Kuupon Juho, Rantalan Jooseppi tai vanhemmat veljeni Kaarlo ja Santeri, monta muutakin joitten nimistä ei ole enää varma.

Siinä kävi melkoinen mökä kun tällainen peli oli kiihkeimmillään, eikä se ihan vaaratontakaan ollut. Muistan kun kerran illansuussa kivimiesporukka palaili töistään Vilakkalasta päin. Kivimies otti "rillan", jossa muistaakseni oli oikein rautavanne ja paiskasi sen kivimiehen voimiaan sinne Haparaisiin päin. Koivumäen emäntä oli juuri tulossa pihaltaan tielle kun raskas kiekko suhahti nenän edes-

TUOTANTO-MUOTI ON ILOISTA JA KÄYTÄNNÖLLISTÄ KOKO PERHEELLE. TULE MEILLE KUN TARVITSET JOTAKIN.

kestää vertailun

Tuotanto

PUKIMO
HÄMEENKATU 28

tä hurjaa vauhtia. Kivimies saikiltisti kuunnella emännän paheksumiset: "Joha teä o nähtävää ko karvapapersmiehetki..."

Myös ranta oli kesällä ahkerassa käytössä. Siellä tuli uimisen alkeet opeteltua ja hiukan uhkarohkeat hyyt laiturilta "vonkan penkereelle". Rannalla savusivat pyykkipadat ja siitä lähti isojen poikien joukko kokeilemaan uimista Lapinlahden puolelle. Kaiken varalta soudettiin veneellä viereessä. Onnistuihan se. Hiukan epäselvänä väikkyy mielessäni kuva pätkinäpuurinteestä, jossa kiipeilimme. Olisiko se ollut täällä Keljassa?

Muistan kyllä tien mutkittelun Haparaisiin päin mentäessä, mutta taloista vain joitain nimiä. Kermisen, jossa oli Toivo-niminen poika, oli Kiurun talo ja "Sussu-Jussin" liiterin raoista tiirailimme salaa kun Jussi rakenteli ikiliikkujaa.

Lapinlahdesta on mieleeni jäänyt tapaus kun meidän koira an-

nettiin sinne jostain syystä syksyllä ennen jäitä. Kun sitten yksioinen jää oli muodostunut Suvantoon, ilmestyi koira eräänä aamuna kotiin tuoden tullessaan saavin, jonka korvaan se oli kytetty!

Tällaisia hajanaisia tapahtumia on tuosta vuodesta jäänyt mieleeni vuosikymmenien takaa, vaikka siellä ehkä nykyisen mittapuun mukaan mitään tapahtunuttaan.

Yksi mieleenjäänyt asia on sekin, kun sinne rantatörmälle Runtienmäen tuntumaan eräänä päivänä ilmestyi tuulimylly, kovin tutun näköinen. Tuttu se olikin, aikoinaan isän tekemä pärehöylää käyttävä tuulimylly sinne Röykkylän kotimme rantapalteelle. Kallosen isäntä, jonka tuvassa usein ihmettelimme sellaista komeatorvista gramofonia, oli nyt hankkinut kylälle uutta ihmeteltävää.

Helsingissä 8.4.1974

Aapo Karppanen (64)

Oriveden Karjala-Seuran vuosikokous

pidettiin Meeri Kaartoluoman kodissa Hirsilässä. Kokouksen avasi seuran puheenjohtajana toiminut Teuvo Viskari selostaen varsin laajasti heimomme vaiheita pakko-lähdöstä tämän päivän pulmiin, maaltapakoon, peltopakettien seurauksiin. Hän mainitsi myös tämän katsauksen olevan ikäänkuin tilityspuheena ilmoittaessaan jättävänsä seuran puheenjohtajan toimen seitsemäntoista vuoden jälkeen. Kun päätoimiakin on kaksi: maanviljelijä ja opettaja, kun kunnanvaltuuston puheenjohtajana joutuu käyttämään aikaansa sen hoitamiseen lähes joka päivä, lisäksi maamiesseuran, ammattikoulun ym. luottamustoimien vaatiessa oman aikansa, on hän harkinnut tulleen edellämainittuun ratkaisuun.

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Teuvo Viskari ja sihteeriksi Verner Suuronen, sekä pöytäkirjan tarkastajiksi Tauno Sihvo ja Hannes Ryyppö. Toimintakertomuksesta kuultiin mm. että kertomusvuonna oli ostettu 1 kpl Karjala-talon osakkeita, vietetty tarinailtoja ja pikkujoulua. Jäsenmäärä lisääntyi 45:llä, nousten 402:teen jäseneseen. Toimintakertomus hyväksyttiin, samoin tilit. Jäsenmaksu pidetään edelleen 1 markkana. Yhdistyksen puheenjohtajaksi valittiin Meeri Kaartoluoma ja varapuheenjohtajaksi Teuvo Viskari, sekä johtokunnan erovuorossa olevat jäsenet Väinö Viskari, Kalervo Viskari ja Jalmari Vulli edelleen, samoin varajäsenet Eino Vanhanen ja Kalevi Kymäläinen. Päätettiin kokous-

matkakorvauksista. Karjalan Liiton kokousedustajiksi valittiin Meeri Kaartoluoma, Väinö Viskari ja Eino Vanhanen, sekä Tampereen piiriliiton kokouksiin edellisten lisäksi Teuvo Viskari, Hannes Ryyppö ja Tauno Sihvo. Toimintasuunnitelmiin kuuluu tarinatuokiot jäsenten kodeissa, pikkujoulu, ehkä iltamatkin, sekä retki Hämeenlinnaan kesäjuhlille. Tilintarkastajiksi valittiin Sulo Komonen ja Toivo Kalliosuo, varalle Matti Kuuppo ja Esko Hiiska. Jäsenkerääjinä pidetään entiset 18 jäsentä. Emännät samoin entiset: M. Kaartoluoma, S. Parkkulainen, K. Huitu, T. Nahkola, A. Kalliosuo, A. Kajarinne, T. Kopra ja A. Kuusisto. — Lopuksi puheenjohtaja kiitti talon emäntää kahvista ja piirakoista.

Sakkola-Seuran kuulumisia

Sakkola-Seura ry piti vuosikokouksensa Helsingissä Marttatalossa 13. 3. 74. Alkajaiskahvien ja yhdessä laulettu laulun Olet maamme armahin Suomenmaa jälkeen puhui Karjalan Liiton toiminnanjohtaja Paavo Suoninen. Hän selosti Karjala-talon rahoitus- ja rakennusvaiheita. Sen mukaan voimme odottaa tämän vuoden lopulla sisäänpääsyä tuohon taloon, jossa karjalaisseurat saavat hyviä toimintatiloja monipuolisille seuraläimän muodoilleen.

Paavo Suoninen antoi Karjalan Liiton myötämät hopeiset ansiomerkit Aaro Lehmusvuorelle ja Elsa Laamaselle sekä pronssiset ansiomerkit Elsa Kuusisaarelle, Hellevi Kuupolle, Eino Pekkaselle ja Aulis Airtolle.

Yhteisesti laulettiin Me Karja-

lan lapsia laulavia ja aloitettiin varsinainen vuosikokous. Sen puheenjohtajaksi valittiin Matti Laamanen ja sihteeriksi Leena Mattila. Pöytäkirjan tarkastajiksi ja äänten laskijoiksi valittiin Eino Systä ja Sirkka Koponen. Kokous hyväksyi seuran toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen menneeltä vuodelta. Tämä vuoden toimintasuunnitelmaan hyväksyttiin yhteisiä tilaisuuksia, joista muutamista on maininta vähän jällempänä.

Seuramme puheenjohtajaksi valittiin edelleen Reino Söder. Johtokunta varajäsenineen ja tehtävineen on seuraavanlainen: varapuheenjohtajana Eila Aro, rahastonhoitajana Elsa Kuusisaari, sihteerinä Leena Mattila, tiedotussihteerinä Aulis Airtto, emäntänä El-

sa Laamanen, isäntänä Urho Kalonen, Eka Karppanen, Matti Laamanen, Janne Lopenen, Pekka Naskali, Aune Pitkänen ja Eino Systä.

Emännyys- eli Naistoimikuntaan valittiin Elsa Laamanen (pj.), Raili Naskali (varapj.), Sirkka Koponen, Kerttu Pitkänen, Aune Pitkänen, Elsa Rekomaa ja Ida Sikiö.

Perinnetoimikunta toimii Tyyne-Kerttu Virkin puheenjohtajana ja muita jäseniä siinä ovat Maria Lamppu, Hellevi Kuuppo, Aaro Lopenen ja Aulis Airtto.

Musiikkitoimikunnassa ovat Aulis Airtto (pj.) Irma Airtto, Raija Kataja, Mirja Meloni ja Matti Laamanen.

Kevättalven aikana on jo tullut pidetyksi virpojaiset 6. 4. pyhäjär-

Armas Pullinen KUOLLEITA poissa

Armas Pullinen synt. Sakkolan Rönkyllässä 1. 4. 1904, kuoli 22. 3. 1974 Urjalan sairaalassa. Siunattiin Urjalan kirkossa pääsiäislauantaina 13. 4. 1974.

Runsas oli saattajien joukko, jotka tekivät viimeistä palvelusta hänen viimeiselle matkalleen. Kaunis kukkakumpu jäi kertomaan pidetystä, hyvästä ihmisestä.

Ahkerana maanviljelijänä riitti häneltä lisäksi aikaa kansanperinteen talteenkirjoittamiseen, josta harrastuksesta on hänelle tunnustukseksi myönnetty Seurasaari-säätiön ja Kansallismuseon puolesta hopeamerkki.

Muistotilaisuus vainajan kodissa Menosissa muodostui lämpimäksi muistojen hetkeksi. Rovastin puheen jälkeen luettiin lukuisat saapuneet suruadressit.

Oli mieliin painuvaa nähdä kuinka työ jatkui nuorten voimin — ettei tehty työ pois lähtijältä ollut hukkaan mennyt.

Karjalan kasvatit kaatuvat pois — paljon työtä tehneet — tämän maan hyväksi uurastaneet — säilyköön heistä kaunis muisto jälkeen jääneille.

Kiitollisuudella hyvää naapuria muistaen.

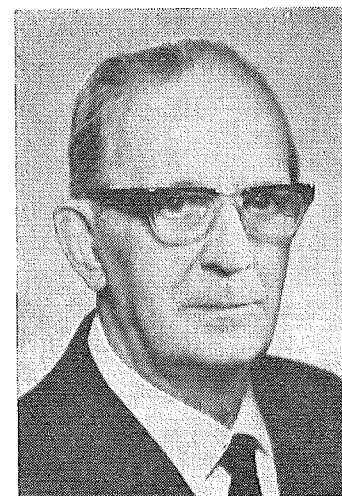
Naapurin Tauno

veläisten kanssa ravintola Mestaritallissa, sekä Emännyystoimikunnan tempaus Karjala-talon astiaston keräämiseksi 21. 4.

Edessä olevista tilaisuuksista on mainittavissa tarinailta 24. 5. klo 18.30 Pauligin huvilassa, Mechelininkatu 36. Siellä syödään tataripuroa ja haastellaan hauskoja muistoja kotpuolesta.

Sakkolan pitäjäjuhliin Lempä-

Majuri evp. Toivo Oskari Wiskari synt. 27. 2. 1896 Sakkolan Viikkalassa, kuoli 1. 5. 1974 Tampereella. Majuri Wiskari osallistui vapaus-, talvi- ja jatkosotaan. Hän haavoittui vapaus- ja jatkosodassa. Jatkosodassa hän oli rykmentin esikuntapäällikkönä ja pataljoonan komentajana.

Erottuaan armeijasta hän toimi Sotainvalidien Veljesliiton Tampereen osaston toimistopäällikkönä, Vapaussoturien Huoltosäätiön Pirkka-Hämeen Avustustoimikunnan sihteerinä, Kaatuneitten Omaisten Liiton Hämeen piirin piirisihteerinä. Hän kuului kuolemaansa saakka Vapaussoturien Huoltosäätiön Pirkka-Hämeen Avustustoimikuntaan, Vapaussodan Invalidien Liiton johtokuntaan ja

lään 4. 8. kulkeutuu varmasti monta autollista täältä Helsingin puolestakin. Toivottavasti viimeistään silloin saavat sadat sakkolalaiset suunsa makijaksi toistensa kanssa haastelemisesta. Syyspuolen kohtaamiset ovat vielä järjestyä vailla, mutta palataan niihin sitten kun on pientä tietoa.

A A-o

Karjalaiset Vapaussodan Invalidit ry:n puheenjohtajana.

Anna Paukku o.s. Makkara synt. 3. 4. 1887 Sakkolassa, kuoli 31. 3. 1974 Lempäälässä.

Hilda Helena Koponen synt. 2. 10. 1898 Sakkolan Sipilänmäellä, kuoli 3. 4. 1974 Turussa.

Aina Vulli o.s. Kuisma synt. 30. 7. 1901 Sakkolassa, kuoli 31. 3. 1974 Lauttakylässä. Hänen kotikylä oli Sakkolan Rönkyllä.

Reinholt Pitkänen synt. 19. 3. 1904 Sakkolassa, kuoli 26. 4. 1974 Punkalaitumella. Hän osallistui jo Sakkolassa ja sodan jälkeen Punkalaitumella ansiokkaasti kunnalliseen toimintaan ja oli innokkaasti mukana kaikissa Karjalaisten riennoissa. Entinen kotikylä Sakkolan Arkuntanhua. (Rajamäki)

Anna-Liisa Virkki, o.s. Karvanen, synt. 13. 10. 1906 Sakkolan Petäjärvellä, kuoli 13. 1. 1974 Jyväskylän Sădesairaalassa. Viimeinen kotikunta Saarijärvi. Hän oli mukana nuorisoseura- ja lottatyössä.

Matti Aijö synt. 19. 12. 1908 Sakkolassa, kuoli 24. 4. 1974 Tampereella. Kotikylä Sakkolan Lohijoki.

Tauno Kuisma synt. 16. 3. 1910 Sakkolassa, kuoli 15. 4. 1974 Helsingin Yliopistollisessa Keskussairaalas-
sa.

Emma Polku, o.s. Ukkonen, synt. 24. 4. 1910 Sakkolan Riiskassa, kuoli 6. 4. 1974 Virtain terveyskeskuksessa.

Selma Repo o.s. Kiiskilä synt. 8. 7. 1911 Metsäpirtissä, kuoli 23. 3. 1974 Savonlinnan Keskussairaalas-
sa. Entinen kotikylä Sakkolan Kaarnajoki, Eetu Revon puoliso. Siunattu Sulkavan kirkossa 6. 4. 1974. Haudattu Kaarinan seurakunnan kirkkomaa-
han 8. 4. 1974.

Eino Rytty synt. 18. 11. 1914 Sakkolassa, kuoli 28. 3. 1974 Helsingin

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

85 vuotta täytti 2.5.1974 Helena Kiuru, o.s. Kekki, Lempäälän Moisiossa. Hän on syntynyt maanviljelijän tyttärenä Sakkolan Haparaisissa. Hänet tunnettiin tarmokkaana ja työteliäänä myös kodin ulkopuolella. Hän otti innokkaasti osaa martha-nuorisoseura- ja lottatyöhön. Merkkipäiväänsä hän vietti Lempäälän seurakuntatalossa, jonne oli kokoontunut runsas omaisten ja ystävien joukko häntä onnittelemaan. Pirteä vanhus on hyvissä sekä ruumiin että hengen voimissa. Onnittelemme! (V.Kekki)

85 vuotta täytti 17.5.1974 Manu Pitkänen. Pirkkalassa. Hän on Sakkolan Jäntevän perustajajäsen ja saavuttanut piirin urheilukuninkaan arvon. Entinen kotikylä Sakkolan Viiksanlahti.

83 vuotta täytti 6.4.1974 Maria Karonen, o.s. Ukkonen, Tampereen Kaukajärvellä. Entinen kotikylä Sakkolan Sipilänmäki.

81 vuotta täytti 4.5.1974 Aino Jortikka Raahessa. Ent. kotikylä Sakkolan Kaarnajoki.

80 vuotta täytti 29.4.1974 Juhovessa Vepsä Tammelassa. Hän on syntynyt Sakkolassa (Vuoksela).

75 vuotta täytti 7.3.1974 Anna Maria Koppanen, o.s. Talonpoika, Naantalin Luonnonmaalla. Hän on syntynyt Vpl Pyhäjärvellä. Entinen kotikylä Sakkolan Kelja.

75 vuotta täytti 5.5.1974 maisteri Marian sairaalassa. Ent. kotikylä Sakkolan Hovinkylä.

Kalervo Laitinen synt. 1.1.1922 Sakkolassa, kuoli 1.4.1974 Tampereella. Entinen kotikylä Sakkolan Petäjäjärvi. Viimeinen kotikunta Vesilahti.

Kreetta Halminen Turussa. Hän toimi Petäjäjärven Emäntäkoulun johtajana vuosina 1929—39. Sakkolan Lotta-Svärd yhdistyksen johtajana vuosina 1934—40.

70 vuotta täytti 7.4.1974 maanviljelijä Viljam Kiiskilä Vilppulan Kolhossa. Kiiskilä on syntynyt Metsäpirtissä. Entinen kotikylä Sakkolan Kaarnajoki.

70 vuotta täytti 20.4.1974 Amalia Kyllästinen, o.s. Eeva, Orivedellä. Hän on syntynyt Metsäpirtissä. Ent. kotikylä Sakkolan Volossula.

70 vuotta täytti 5.5.1974 Arvid Karonen Imatralla. Hän on syntynyt Sakkolan Kuuinkaanristissä.

60 vuotta täytti 8.4.1974 johtajatar Helvi Ruuth, o.s. Karonen, Tampereen Vehmaisissa. Entinen kotikylä Sakkolan Sipilänmäki.

60 vuotta täytti 30.4.1974 rouva Aili Pulkkinen, o.s. Kallonen, Helsingissä. Syntynyt hän on Sakkolan Lapinlahdessa.

60 vuotta täytti 3.5.1974 Lauri Laamanen Pirkkalassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Sipilänmäki.

60 vuotta täytti 16.5.1974 emäntä Alma Karonen, o.s. Ollikainen.

Hän on syntynyt Sakkolan Lapinlahdessa ja nykyinen kotipaikka on Urjalan Urjalankylä.

60 vuotta täytti 29.5.1974 Tuure Luukko Imatralla. Entinen kotikylä Sakkolan Petäjäjärvi.

50 vuotta täytti 12.4.1974 Kirsti Kurikka, o.s. Mäkelä, Vesilahden Harviassa. Hän on syntynyt Suojärvellä. Ent. kotikylä Sakkolan Petäjäjärvi.

50 vuotta täytti 3.5.1974 professorin rouva, toimitusjohtaja Tellervo Erkama, o.s. Jortikka, Espoossa. Hän on syntynyt Sakkolan Kekkilässä. Suomalaisten Kemistien seuran rouvien puheenjohtaja. On saanut kirkkokuoro toiminnastaan kulta-ansiomerkkin.

50 vuotta täytti 13.5.1974 Aulis Hynnä Pirkkalassa. Entinen kotikylä Sakkolan Viiksanlahti.

Hyvästä todistuksesta

Tunturi-pyörä on oikea kannostin ahkeralle "opiskelijalle". Valitkaa meillä maan laajimmasta pyörävalikoimasta.

Lempäälän Pyörä
Om. M. Toiva, puh. 74 286

Sakkola-juhlat Lempäälässä 4. 8. 1974

Lempäälä on vuosien varrella muodostunut keskeiseksi sakkolalaisten sijoituspaikaksi. Onhan esim. Suvanto-säätiön kotipaikkakunta Lempäälä ja sakkolalaista alkuperää olevia siirtolaisia asuu kunnassa n. tuhatkunta asukasta.

Lempäälässä sakkolalaista kulttuuriperinteitä on aina vaalittu voimallisesti. Marttatyötä ovat tehneet Ylä-Suvannon ja Haparaisen marttayhdistykset. Karjalaisista nuorisotyötä ovat täällä jatkaneet Haparaisen ja Ylä-Suvannon nuorisoseurat. Haparaisen nuorisoseuralla on jopa oma talo, joka on vakiinnuttanut Haparaisen nimen niin, että Tampereelta voi ostaa matkalipun Haparaisiin.

Karjala-seura toimii vilkkaasti

erilaisine harrastusmuotoineen. Tämänkin seuran toiminnassa sakkolalaiset ovat innokkaasti mukana. Nykyisin mm. seuran puheenjohtaja, sihteeri ja monet muut toimihenkilöt ovat Sakkolasta kotoisin.

Lempäälä sijaitsee Tampereen naapurina hyvien liikenneyhteyksien varrella ja sakkolalaisten sijoitusalueen keskellä, joten aikaisemmin täällä vietetyt Sakkola-juhlat ovat muodostuneet yleisö- määrältään hyvinkin mittaviksi tilaisuuksiksi joihin sakkolalaiset on kokoontuneet ympäri Suomen viettämään perinteellistä kihupyhänsä.

Kihupyhänä 4.8. kokoontuvat sakkolalaiset jälleen kerran Lem-

päälään viettämään muistojen juhlaa.

Juhla alkaa tavanomaisella jumalanpalveluksella Lempäälän Pyhälle Birgitalle omistetussa kirkossa klo 10.00, jatkuen kunnia-käynneillä sankarihaudalla ja Karjalaan jääneiden muistomerkillä. Varsinainen juhla pidetään yhteiskoululla. Juhlan ohjelmasta lähemmin seuraavassa Suvannon Seudussa.

Kutsumme Teitä hyvät sakkolalaiset juhlimaan Lempäälään!

"Tiäl on emännät paistaniet kakkarat kypsiks ja varanniet muutakii suuhupantavua. Onhase mukava tavata tuttavii ja kysellä pikäst aikua nuapurilt: — Jot mitä siul nyt kuuluu "

KUKA MUISTAA?

Olin äsken eräässä seurassa, jossa oli entisiä Inkerin pakolaisia. Siinä tilaisuudessa kuulin heidän myös vaalivan omia kulttuuriperinteitään. Heille nämä ovat yhtä rakkaat kuin meillekin.

Minulle juolahti mieleen vuosi 1920, jolloin olin vielä pieni poika, mutta erään ruman laulun sanat jäivät pysyvästi mieleeni. Sakkolan Karholan kylässä oli silloin Inkerin pakolaisia useita perheitä. Muistan vielä nimetkin. Tältä ajalta vanhempi väki muistaa, että Amerikka avusti Inkerin pakolaisia lähettämällä ilmaiseksi jaettavaa ruokatarvikkeita, ehkä vaatteitakin. (Samoin kuin Karjalan siirtoväkeä autettiin talvisodan aikana ja jälkeen.)

Avustusten jako tapahtui Noitermaan pysäkillä, mahdollisesti kerran kuussa. Tähän he menivät

kävelen ja palasivat illalla kanta-muksineen takaisin.

Muistan eräästä Suvannon Seudusta Pitkäsén Laurin kirjoituksen heidän inkeriläisestä palvelijastaan, kuinka ikävä hänellä olikaan kotiseudulleen.

Tämän kaiken on siirtoväki omakohtaisesti kokenut.

Tältä inkeriläisten pakolaisten ajalta on muistissani laulun ensimmäinen säkeistö, jonka lauloin eräälle nuoremman polven inkeriläiselle ja hän pyysi, että ottaisin selvän koko laulusta, sekä teki-jästä. He tallentaisivat sen omiin arkistoihinsa. Laulu on pilkkalaulu ja alkoi näin:

Amerikka inkeriläisil vehnä-jauhoi syötti.
Katsellessa kapitaalain kauhuja.
Tiinus-Mikko veäräkinttu kivär-ruohka keässä.
Ai jai verikoiran kouria!

Tämäkin laulu olisi saatava täydellisenä arkistoon. Joten vetoan niihin ihmisiin, jotka muistavat tämän laulun, lähettämään sanat Suvannon Seudun toimitukseen 37370 Narva, tai suoraan allekirjoittaneelle. (Sanoja voi olla useampia versioita.)

V. Tenkanen
puh. 892 287
01620 Martinlaakso

TVH:n palveluksessa oli Sulo Kuisma Kiviniemestä v. 1935, jolloin hän maalasi pitäjäraja-tytöt ainakin rajoilla Sakkola—Metsäpirtti, Sakkola—Pyhäjärvi, Sakkola—Räisälä, Sakkola—Vuoksela. Raudun ja Valkjärven rajaa hän ei muista olleensa maalaamassa. Työ oli täysipainoista ja kelpasi se luovuttaa vastaanottajalle.

AIKUISIA POIKIA

Oli vuosi 1922 ja vietin aikaani Taavetin asemalla, kun olin tulossa Voikkaan tehtaalta töistä. Siinä asemalla tepasteli arviolta noin 155 senttinen mies, jolla oli jalosissa pitkävartiset lapikkaat ja varret käännettynä pitkin kinttuja, siis "litravarret" kuten siihen aikaan sanottiin. Mies selitti vieruskaverilleen miten hänen kourissaan on mies lentänyt ja hän on nostellut jopa pieniä rakennuksia. Se kaveri sanoi, että kyllä hän uskoisi jos olisi nähnyt, mutta kun sinä olet tehnyt ne temput salassa, niin niitä ei usko kuin sinä itse...

"Voimamies" lähti kalppimaan pois.

Tässä kerron muutamasta Sakkolan pojasta, heidän voimatempunsa olen itse nähnyt tahi kuullut siksi luotettavalta taholta, että ne ovat uskottavia.

Aleks ja Juho Hyyrynen lastasivat ratapölkkyjä Petäjärven asemalla. Kasan pohjalle oli ajomies tuonut talvella "pulkarin". Moni lukija ei tiedä mikä on "pulkari"? Se on sellainen männyn tyvipölli josta halki sahaamalla saadaan neljä kappaletta "rosenttipölliä", siis kaikista suurinta laatua. Piti olla "nasakka" poika joka kanteli pykälässä vettyneen "rosenttipölkyn". Hyyris-pojat tekivät tätä hommaa vakituisesti ja kuin leikiten. Tapa lastatessa oli sellainen, että otettiin ääristävierin suuret ja pienet pöllit. Nyt tämä mainittu "pulkari" sattui Jussin vuorolle. Jussi nosti "pulkarin" pystyyn kaksi kertaa, mutta ei noussut olalle. Tästä Ale jo vähän suutahti ja sanoi: — Käyhän pois sedän poika, ja pyyhkäisi sen "pulkarin" pykälään ja kantoi vaunuun. Pyyhki vähän hikeä paidan hihalla

ja jatkoi lastausta. Tein sen havainnon, että Alen kinttusuonet olivat vaunuun mennessä peukalon paksuiset.

Tämän saman tempun näkivät töistä tullessaan Eemil Vesalainen, Iso-Juho Karja ja "Martin-Vilkke". Nämä pojat olivat myös voimiltaan aikamiehen kirjoissa, mutta sanoivat yhdestäsuusta, että "pulkari" ei olisi kulkenut heiltä keneltäkään.

Jos tämä mainittu Ale Hyyrynen olisi saanut teknillistä harjoitusta ja olisi ollut leipähuolista vapaa, niin olisi monella olympiapainonnostajallakin ollut tosipaikka eessä.

Mikko Leppänen oli myös voimakas kuin karhu. Eikä voimiaan aina salannutkaan.

Siinä paikalla missä oli viimeksi Petäjärven seurojen talo, siinä oli ennen Matti Lampun kauppa, jonka pihalla miehet vierittivät silitynnöreitä eli "seltipotskia" kellarin vintille. Ne tynnörit painoivat yli sata kiloa kappale. Toiset miehet vierittivät tynnöreitä lankkuja pitkin, mutta Mikko otti tynnörin sylinsä ja harppasi kivirappuja ylös vintille. Tällöin ajoi paikalle eräs isäntä hyvällä hevosella ja Mikon touhuja katsellessaan sanoi: — Jos viet kaksi tynnyriä kerralla, niin saat tämän tamman valjaitteen ja kärryineen!

Mikko haki muutta-mutkitta kauden vahvan nuoran ja silmukoi tynnörit lujasti yhteen, sekä murtajaisi tynnörit olalleen ja vei ne sinne mihin pitikin! Nyt isäntä jänisti sanoistaan, eikä luvannut antaa hevosta Mikolle. Aikansa soviteltuaan Mikko teki 50 ruplan arvoisen sovinnon, joka oli siihen aikaan iso rahamäärä. Lisäksi isäntä sanoi: — Hän ei lyö ikinä

vetoa, vaikka joku lupaisi kantaa koko makasiinin!

Tämä sama Mikko nosti 200 litran petroolitynnörin täysinäisenä sylissään lavettikärrylle ottamalla vain uurteista käsillään kiinni ja sen aikuisissa tammitynnöreissä oli hyvin pienet uurteet, joten täytyi olla vahvat sormet, että sai otetta ollenkaan. Tavallisesti tynnöriä ylös nostettaessa tarvittiin kaksi lankkua ja pari raavasta miestä ennen kuin tynnöri suostui nousemaan kärryihin.

Mikon ollessa töissä kauppias Virkillä kaatui heinäkuorma lunta täynnä olevilla kujasilla. Mikko kaivoi rauhallisesti kuopan lumeen ja meni kuorman alle, oikaisi selkensä, niin kuorman oli pakko kääntyä oikeaan asentoon tielle.

Virkillä oli pehtoori, joka oli tullut jostain Härmän puolesta ja kiukustui Mikolle, sanoen antavansa palkaksi "kopra-nahkaisten rukkasen". Vaikka pehtoori oli myös vahva mies, sanoi Mikko vastaan: — Älä sie poika miulhoasta sellasii... Haaplasti pehtoorin kouriensa väliin ja sehän oli sama kuin olisi nykyisen tukkinosturin leukoihin joutunut. Siinä rutistuksessa teki pahempikin äijä sovinnon, että pääsi ehjin nahoin irti "koneesta". Näin kävi tässäkin tapauksessa ja pehtoori siitä lähtien haasteli Mikolle ihmisiksi.

Lisäksi nämä voimamiehet olivat lauhkeita luonnoltaan, hiljaisen puoleisia, mukavia miehiä, jotka eivät koskaan kehuneet voimiaan. Näyttivät kumminkin tosi-paikan tullen, että ruista on ran-teissa ja voimaa hartioissa.

Olihan isossa Sakkolan pitäjässä muitakin voimamiehiä, heistä ker-ron joskus toisella kertaa.

Juho Kurikka

MULLIREISSU

Eräänä syysiltana, kolmisen vuosikymmentä ajast-aikaa taustapeilin suuntaan katsottuna, uottelin Seppälän Jussia Lepojan rykin (entisen) vaiheilla.

Se ilta oli sumune ja pimijä, eikä miestä kuulunt, ei kopajant, mut sit hiä voa ilmesty siihe ko tyhjäst ja sano: — Souva tuost soare vierest!

No, siinko mäntii, ni sielt alko kuuluu möllilöi ammunine ja sillo

rat kerallais? — Ei sunkoa, oha neä meitä uuvempii, eikä täs viel iha pehmeitä olla myökeä.

T-V yksi, kaksi, Virginialaine ym. ovat käyttäneet melkoisen ajan ja kilometritolkulla kuvanauhaa sänkiäisen vapaudenriiston kuvaukseen. Joten lyhyesti: Ensimmäinen mullin jermu kökötti veneessä keulakuvana kymmenminuuttisen vieressä.

Jussi antoi suuntaneuvon: —

Jussi ähkäis: — Ai herja, ko nuoki on viel tuomata kottii. Mut kuulaha, jos huomen o tälläne ilma ni eiks tulla ottamoa nuo putrikat pois?

— Soahoaha myö tulla, mut pittiäks olla iha yhtä pimijä ko nyt?

— Älähä sie heitäi kansahuoloks... Hyyviä yötä!

Aamusumusta saostui Jussi, äiti keitti korviketta, sanoi: — No, mikä sinnuu tähä aikoa tän rantoa lennettäi nuoraraippa selässäis?

— Kuulaha Emma, koko yön mie uon miittint peä märkän, mut ei teä täst kohennu, nuo rantalepät o iha kaikii varmat, vaik sattuis jokuu hoaverki tulemoa, ni ain ves sonnan korjoa.

— No, onk siul märänniet nuo-

Souva ruunuloavo paikkeil! (Enää en muista oliko tuo lato silloin siinä, vai olivatko normaalisoitihommisa touhuilleet pojat sen vilunhyrnäkässä poltelleet?)

Sonnipari oli maissa omalla puolella, soutelimme kolmatta varvia Kajavasaareen. — Nyt olloaki voitopuolel, tuo lehmänevaska myö tuuvoa vaik perstaskus! Ainaki tuo o talpuolel tulolloase, vettäi nuo rantalepätki veärällie.

— No, nii tekkyö, ko ei sunkoa tassis soarta Laplahtie? Nuo yluolois soattoat suuttuu...?

Keskipaikkeilla saarenvirtaa, viimeisellä noutomatkalla, aluksemme koki yht'äkkiä melkoisen kallistuman. Jussin ruskea nahkakki, ynnä mullin ikioma kirjavanahka vilahtelivat vuoronperään

alla ja päällä. — Tieä pahalaine koatoa vennie! Souva! — Varmast iha pyytämättäkki. Mut jaksat sie pitätellä kui kauva? — No, mie koittelen akkiloija iha omaks luttiksein tätä elläintä. Mutko pohja näkky ni sano paikall miul!

Niin kuulainen poika kuin olenkin, (en hitaudesta johtuen) kerinnyt noudattaa maksumiehen toivomusta. Seisoimme Jussin kanssa "määrä myöten" järvestä. "Skotlannin nummilla periytynyt silmäpari tarkasteli meitä rannalta." Jussin ja allekirjoittaneen katseet tapasivat toisensa samois- sa mietteissä: — Vaik teän aino- van kerran Hiilkkokkamies? Ni ähäpähä!

Kajavasaaren virta on lainonnut paljon vettä näitten päivien välillä. Kuitenkaan en tähän tultaessa ole päässyt vapaaksi Hirmuisesta Aavistuksesta: Olikohan tuo leppäpehosta tirkistelevä, kirkassilmäinen, pieni pirulainen, pohjamurikka Suurelle Voivuorelle, jolta ministerit toinen toisensa jälkeen ovat toivonsa menettäneinä liuku- neet alas?

Lokoisia päiviä Jussille toivot- taen.

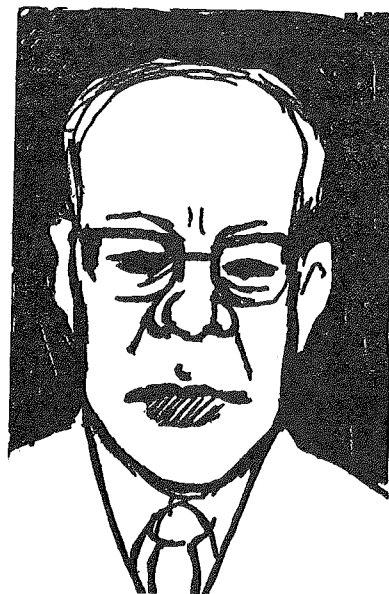
Alamäen poika

Antti Söyrinki

SEKATAVARALIIKE

NARVA OJOINEN

PUH. 77 071

Toimituksen tuoli

— Kuka mulleista elää, hän mulleista kirjoittaa. Niin minäkin. Kun minun tähän astiset tietoni näyttävät joka suhteessa niin kovin puutteellisilta, joka asiassa.

Näissä mulleissakin.

Lapsena kirjoitettiin kirjoissa, että Itä-Suomalainen lehmä on kyyttö ja Länsi-Suomen ammu

Jukka Niemi

Vesilahti

PÄÄMYYMÄLÄMME

ja

MYYMÄLÄAUTOMME

PALVELEVAT TEITÄ

ruskea. Olen nähnyt näitä Sakkolassa ja lisäksi riitaa puskevia sarvipäitä. Nyt tuosta Alpo Kuparisen kirjoituksesta olen tullut päätelmään, vaikka kirjavista selostetaankin, että siellä oli jo jatkosodan aikana vallan mustiamulleja. Jotka piti pitää pikkaisen piilossa päivän paisteelta, kun päivä niin kuumentaa mustaa, kaipa niin? Se aika lie ollut juuri sitä aikaa jolloin mustat mullit keksittiin ja nyt ovat yleistyneet lihakarjana melkein joka taloon. Jo lienee silloinkin saanut parempaa paistia, ainakin kalliimpaa kuin kyyttömulleista...

Eikä tuotakaan ennen tiennyt, tuota tuoreen herneen taskusta tarjoamista tytöille. Minä kun uskoin vähintään "Kevät"-karamelleja tarvittavan... Nyt kuulin, että herneen palot ajoivat saman asian, ainakin alkuun. Onhan niissä vitamiineja ja kevään tuoreutta... Sopii kokeilla vapaasti, patenttia ei tietojeni mukaan ole haettukaan.

Seuraava numero on jo Sakkola-juhlanumero. Tavoitteena on Lempäälän numero. Joten auttakaa Hyvät lempääläiset jokainen kohdaltanne, niin hyvä tulee.

Tilillepanokortit ovat käyneet hyvin kaupaksi. Kauppa jatkuu pitkin kevättä ja toivon yhtä hyvää hyväksymistä kuin tähänkin saakka on ollut.

Tapaamiin heinäkuulla!

Sulo Kuisma syntyi Sakkolan Haitermaassa ja asui Kiviniemessä, on sotainvalidien urheilukilpailuissa vuosina 1952—74 voittanut kuusi kertaa veljesliiton mestaruuden jalkavaivaisten 1000 m ratakävelyssä. Hän on Veljesliiton suurmestarimerkillä palkittu invalidiurheilija. Hänen nykyinen kotipaikkansa on Tikkurila.

VAPAUSSODAN AIKoihin

oli Kiviniemen maantiesillalla sotilasvartio, joka ei kosken yli päästänyt ketään ilman "lupalappua". Pitäjän vanhin asukas "Ämmälän Antti" Petäjärveltä oli menossa toiselle puolen kosken, mutta kun ei ollut kirjallista lupaa, niin ei tietysti päässyt. Antti oli tunnetusti kiivasta luonnoltaan, mutta taipui kumminkin selittämään että ei meijä Simo uo miul mittiä uhont, jot miu pitäs jokuu lupa olla... Mikään ei kuitenkaan autanut. Antti oli silloin jo melkein 90-vuotias mutta kirosi ja murisi, jos p-ke ois toine emämies paikallni koskie mänisittä siin terentelemästä.

**Jokainen
meistä on
tasapainottaja**
**Valitse
kotimainen**

ASA-Cordes
Ulkomitoiltaan markkinoiden pienin 4 kg täysautomaattinen pesukone. Valin 64x55x43 cm. Ruostumatonta terästä. Pesurumpu itse irroitettavissa. Vapaaehtoiset ja kiinteät ohjelmat.

kairimo
TAVARATALO

Lempäälä, puh. 74 402

ERÄS KOKKOREISU

Tämä on tosikertomus, vähäpätöinen, mutta mukana olleille unohtumaton kokkoreisu. Se tapahtui nykyisen huudon mukaan surullisella 30-luvulla. Vaikka meidän mielestämme tuo vuosikymmenluku oli maailman iloisinta aikaa. Vai mitä?

Suvanto, Sakkolan pitäjän kah-tiajakaja, oli joskus jonkunlaisena esteenä kanssakäymiselle sen eri puolilla asuvien välillä. Paikkakunnan asukkaat tuon esteen useimmiten voittivat ja tähän voittamiseen tämäkin muistelu tapahtuneesta kokkoreisusta perustuu.

Oli juhannusaatto. Valistustalolla oli kokkojuhla ja sinne piti päästä. Meitä lähti matkaan kolme kovaa Kurikkaa, Aarne, Viljo ja tämän matkan muistelija. — Matka aloitettiin aattoiltana maailman parhaalla kulkuvälineellä, polkupyörällä, jolla ajettiin Ryhmästä Hiekkarantaan. Kuparisen Tuomas, joka toimi "maantien-jatkajana" Hiekkarannan ja Virkinrannan välillä kyytiä pyytäsämme sanoi: — Minä kävin siellä puolenpäivän aikaan ja minusta se tältä päivältä riittää, en kehoita teitäkään menemään, mutta jos ette voi poiskaan olla, niin vene on siellä rannassa. Sen voitte kyllä ottaa, mutta pyöriä alkää ottako mukaan veneeseen!

Kun olimme lähellä, päätimme käydä kysymässä Sipiläisen Vilholta, lähtisikö hän hienoon seuraamme ja tarjosimme hänelle kyytiä Kuparisen Tuomaan veneessä. Me kun olimme olleet monesti mukana Vilhon autokyydissä, niin tarjosimme hänelle nyt kyytiä vastavuoroisesti.

Vilho suostuikin heti pyyntöömme ja niin lähti neljä urhoollista yrittämään yli Suvannon. Koko

päivän oli tuullut kovasti Kiviniemestä päin pitkin järvenselkää, ja koko järvi näytti olevan kuin "suurta valkeaa lammaskatrasta". Menomatka onnistui kuitenkin hyvin, jätimme veneen rantaan ja kävelimme Valistustalon urheilukentälle. Kokkojuhla oli hilpeä ja miellyttävä, kuten ystäväpiirissä ainakin.

Kun juhlat olivat loppuneet tulimme suurella joukolla rantaan, jossa venheemme odotti. — Myrsky järvellä oli yltynyt ja puhalsi nyt puuskaisena ja nostatti selällä 3—4 metrin korkeita vesipyörteitä. Olisimme päässeet laivalla yli Ojaniemen Lampun laituriin, mutta miehen sisu ei antanut periksi. — Vene oli vietävä ylitse ja polkupyörätkin olivat Hiekkarannassa.

Päätimme siis soutaa yli Suvannon, mutta se olikin helpommin sanottu kuin tehty... Yritettyämme lähteä Virkin-niemestä liikkeelle löi aallokko meidät aina takaisin rannalle. Vedimme veneen niemennenen ylitse ja katveesta pääsimme vesille.

Heti niemen suojasta päästyämme otti kuitenkin aallokko meidät armoilleen. Aallokko oli hyvin

terävää, ollen aallon korkeus tässä myrskyssä noin 2—3 metriä. S/S Saimaa irtosi Virkin-laiturista kun me kamppailimme noin 60—70 metrin päässä rannasta. Kun se oli sadan metrin päässä aallon pohjassa samanaikaisesti kun mekin veneellämme, emme nähneet laivan maston huippua eikä savupiippua, sellainen oli aallokko! Meillä oli kaksi miestä airoissa, yksi peräsimestä ja yhden täytyi kiireen kaupalla mättää vettä veneestä, jota alituisen loiskutti yli laidan.

Virkinrannan ja Hiekkarannan välinen soutumatka oli noin kaksi kilometriä. Kun olimme soutaneet kaksi tuntia ja viisitoista minuuttia, kosketti veneemme etukaula Suvannon etelärantaa. Emme Hiekkarannassa, vaan lähellä Mön-gönrantaa, noin puolitoista km Hiekkarannasta alaspäin, ja veneessä oli vettä melkein puolillaan. Kuitenkin olimme hengissä, joskin täysin märkinä kuin uitetut koirat! Kämmenet rakoilla ja takamukset hellinä. Kuitenkin olimme ylpeitä siitä, että olimme tulleet yli Suvannon!

Jos meillä olisi ollut huono vene, olisimme varmasti hukkuneet, vaikka se onkin toinen asia, sillä emme varmasti olisi lähteneet huonolla veneellä sellaiseen ilmaan.

Kun olimme päässeet kotiin, saaneet kuivaa päällemme ja putsanneet ja silittäneet juhannusvaatteemme, olimme ainakin itse tyytyväisiä, jopa ylpeitäkin onnistuneesta kokkoreisustamme. Kuparisen Tuomaan veneen kävimme soutamassa Hiekkarantaan seuraavana iltana ja silloin oli Suvannon pinta peilityyni ja niin oli mielemmekin.

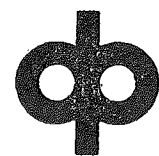
Heino Kurikka

**nosta oikein-
sästä selkäsi**

TYÖSUOJELU ry

Jooseppi Ruottunen
Kuivaspää
37550 MOISIO

VESILAHDEN
OSUUSPANKKI

*joustavaa
pankkipalvelua*

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseu-
tulehti, ilmestyy 1974 8 ker-
taa vuodessa.

Tilaushinta 8 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm
vakinaisista ilmoituksista
alennus.

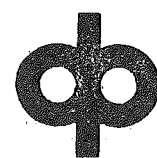
Toimituksen ja konttorin osoi-
te 37370 Narva. Puhelin
931 - 734 843.

Postisiirtotili 4307 63 - 1

Pankki Vesilahden Osuuspank-
ki 37370 Narva.

Vastaava toimittaja Viljo Pu-
rontaa.

Toimituskunta Viktor Ryyppö,
Helmi Uosukainen, Matti
Riikonen, Uuno Pulakka, Ee-
ro Koppanen ja Väinö Kekki.

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

voimme toimittaa edullisesti

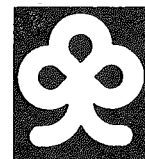
NYT SÄHKOLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIIJA

Vesilahti
Puh. 739 541

Valkeakoski
Puh. 41 810

Vesilahden Säästöpankki

auttaa - neuvoa - palvelee

LEMPÄÄLÄN PELTITYÖ

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 740 886 (verstaaseen)

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.